

Medlemstidning för Befälsföreningen Militärötolkar - 4/2011 - december

HUGIN&MUNIN

Den nya Tolkskolan

Filmfrossa

Tolka civilt - fördelar och fallgropar

HUGIN&MUNIN 4/2011–december

Hugin&Munin är Befälsföreningen Militärtolkars medlemstidning. Tidningen distribueras i tryckt format till föreningens medlemmar, men finns också på www.militartolkar.org.

Adress
Befälsföreningen Militärtolkar
Box 24130, 104 51 Stockholm

Chefredaktör
Linnea Hopf
hm@militartolkar.org
Redaktör
Sara De Geer
Grafisk redaktör
Ylva Winsnes
Ansvarig utgivare
Emil Gelebo
ordforanden@militartolkar.org

Tryck
Wikströms Tryckeri, Uppsala

ISSN 1654-9937

Styrelsen i MT
Emil Gelebo, ordförande
Erik Andermo, vice ordförande
David Magnusson, sekreterare
Philip Reznik, kassör
Karolina Lindén, ansvarig för kvinnligt nätverk
Linnea Hopf, chefredaktör Hugin & Munin
Erik Malmberg, ansvarig för Tolkpöolen
Lisa Brånell, ansvarig för mentorprogrammet
Olof Kollinius, marknadsföringsansvarig
Erik Hjelm, jubileumsansvarig
Postgiro 59 895-3
Orgnr 802402-4930

Annonsbokning
pr@militartolkar.org
Adressändring
register@militartolkar.org
Anmälan till nyhetslista
mt-nytt-subscribe@googlegroups.com

Omslag
Gaza
Foto: Ulrika Nandorf

oriflame
natural swedish cosmetics

Redaktören har ordet

Julen nalkas, och för många är det en tid för vila och mysiga familjesammankomster. För andra är julen mest ett stressigt måste eller en ensam och ångestfylld väntan på att saker och ting ska återvända till det normala.

För min del blir årets julfirande en något långdragen affär. Redan den 27 november firade jag min första "jul". Detta eftersom min käre lillebror lämnar landet och åker till Australien lagom till tändningen av det andra adventsljuset. Att ta julsemester är något som fler och fler svenskar verkar välja. Och bland MT:s medlemmar kan jag tänka mig att många jobbat utomlands över högtiderna. Min första jul utan familjen blev en katastrof. 19 år gammal befann jag mig ensam i ett stort hus i Cambridge utanför Boston. Jag hade bott där i knappt två veckor när familjen jag arbetade för vinkade adjö och åkte till släkten i New York. Jag stekte mig en bit lax, kokade superäckliga tortellinis och grät mig själv till sömns. I-landsproblem? Absolut.

Ett år senare var det jag som sa hej då till värdfamiljen och flög hem till Sverige. Sent på kvällen den 23 december landade jag på Kastrup och möttes av familjen. Nu skulle det tas igen julstämning! När jag, något jetlaggad och förvirrad, blev väckt fram på julaftonens eftermiddag insåg jag att vi inte hade några lussekatter. Katastrof! Och självklart måste vi rulla egna köttbullar! Så, med en timme kvar till Kalle Anka begav jag mig ut på jakt efter saffran, jäst och köttfärs. Inte det enklaste, men jag lyckades. Till saken hör att jag på den tiden var vegetarian men ändå propsade på, och rullade själv, riktiga köttbullar som jag ju inte åt.

Nu för tiden tar jag det lugnare och hade inte tackat nej till en jul på stranden. Jag önskar er alla en härlig jul och ett gott nytt år, hur ni än väljer att fira, eller inte fira.

Linnea Hopf
Chefredaktör

P.S. Tröttnat på Karl-Bertil Jonsson? Kolla in Hugin & Munins filmtips på sidan 8! D.S.

I DETTA NUMMER

- s 4 En extramotor och dåliga grönsaker - Historien bakom rubrikerna i Tadzjikistan
- s 7 Civiltolkning - fördelar och fallgropar
- s 8 Se en film i jul | s 9 Styrelsens filmtips
- s 10 Den nya Tolkskolan
- s 12 Gaza är inte den vackraste av städer
- s 14 Språkspalt

MT-vänner!

Julen står för dörren och ännu ett föreningsår lider mot sitt slut. Även om det återstår ett par aktiviteter innan vi kan ringa in det nya året kan det vara på sin plats att dra sig till minnes några av höjdpunkterna från året som gått.

Året började med lanseringen av två företagspartnerskap och en ny hemsida för föreningen. Tack vare den stabilara ekonomiska grunden kunde också föreningens 60-årsjubileum uppmärksammas med buller och bång i samband med årsstämman i Uppsala i mars. Andra höjdpunkter har varit lanseringen av ett nytt, mer tillämpat koncept för sommarkurserna i Tylebäck och det succéartade initiativet med After Work. Det har också varit roligt att se hur tolkningsförmedlingen har tagit ordentlig fart under hösten, med flertalet uppdrag för både Försvarsmaktens och MSB:s räkning.

Om julen är en tid för eftertanke så brukar väl nyårsfirandet snarare blicka framåt, varför det också kan vara på sin plats med ett par reflektioner kring vart föreningen är på väg.

Jag kan i dag glädjande konstatera att en del av den osäkerhet som

präglat frivilligverksamheten under de senaste åren har börjat skingras. Tack vare en helhjärtad medlemsuppslutning och mer diversifierad finansiering står MT:s ekonomi stark inför kommande år. Det är också fantastiskt roligt att notera att antalet betalande föreningsmedlemmar stadigt växer. Vidare ger det ökad tillförsikt att se hur vår moderorganisation Försvarsutbildarna i allt större utsträckning hittar sin roll i den nya försvarsstrukturen.

Osäkerheten håller också på att skingras vad beträffar Tolkskolans framtida utbildningsform. Den nya specialistofficersutbildningen i språk har under året sjösatts med en första kull i dari, som kommer att genomgå tre terminers språkstudier följt av två års kontraktstjänstgöring. Nästa år är tanken att utbildning ska påbörjas i ryska och arabiska, varefter typspråken kommer att växla från år till år.

Något som i viss mån fortfarande kan sägas vara höljt i osäkerhetens dunkel är dock återväxten till Tolkskolan – och därmed i förlängningen också till MT. I det korta perspektivet genomförs den 1/12–15/1 en andra rekryterings-

runda till nästa års utbildning vid Tolkskolan för de personer som redan har genomgått värnpliktsutbildning. Rekryteringsbehovet är stort, så Tolkskolan har särskilt bitt MT:s medlemmar att agera ambassadörer och uppmana lämpliga personer att söka till utbildningen. Mer information återfinns på föreningens hemsida. I det längre perspektivet återstår en del frågetecken kring hur rekryteringen på bästa sätt bör bedrivas. Vem som ska rekryteras till Tolkskolan och hur man når ut till denna målgrupp är två frågor vars lösning tarvar både goda idéer och diskussion under kommande år. Här är jag övertygad om att MT har en aktiv roll att spela.

Avslutningsvis hoppas jag få se så många av er som möjligt på årets sista After Work i Stockholm den 9 december. Missa inte chansen att under avslappnade former träffa gamla tolkvänner och knyta nya kontakter.

С наступающим!
Emil Gelebo
Ordförande MT

MT:S KALENDARIUM

9 december	After Work med MT på Scandic Anglais i Stockholm
Januari/Februari	Halvtidsträff med mentorprogrammet
Mars	Årsstämma och festmiddag
Mars	Helgkurser i ryska repetition och informationsinhämtning
15 april	Sista anmälningsdag till sommarkurserna
Maj	MT:s vårföreläsning
v. 26-v. 27	Sommarkurser i Tylebäck

Läs mer på www.militartolkar.org

En extramotor och dåliga grönsaker

– Historien bakom rubrikerna i Tadzjikistan

De politiska turerna i Centralasien kan verka chansartade och förbryllande. Oscar Jonsson, som i våras genomförde en undersökning om politik och säkerhet i Tadzjikistan, gör här en ansats att reda ut begreppen i den senaste affären mellan Ryssland och Tadzjikistan.

Text och foto: Oscar Jonsson, TolKS 09/10

Liksom många andra i Hugin & Munins läsekrets anser jag att den politiska rapporteringen från Tadzjikistan i svensk media stundtals är något skral. För en tid sedan stoltserade dock Ekot i Sveriges Radio med ett undantag: ”Tadzjiker utvisas ur Ryssland efter storbråk” lyder rubriken på inslaget som publicerades den 17 november. I inslaget rapporteras att så många som 1 500 tadjjikiska gästarbetare kan komma att utvisas från Ryssland då de bland annat påstås föra med sig tuberkulos och hiv. Bedömare menar att detta är ett politiskt svar på de hårda domslut som nyligen drabbade två ryska piloter i Tadzjikistan, och det spekuleras i om de hätska utspel som har hörts i rysk inrikespolitik gentemot tadjjiker är ett sätt att vinna röster inför det kommande parlamentsvalet. Sålunda ett inslag som ligger i linje med de som brukar publiceras rörande Ryssland i svensk media, måhända med en tadjjikisk vinkel. Den uppmärksamme läsaren frågar sig dock om det inte kan gömma sig fler, och kanske rentav viktigare, turer i historien än ett ryskt parlamentsval och två tillfångatagna ryska piloter. *De omnibus dubitandum*, som en man vars tankar kom att forma både Ryssland och Tadzjikistan brukade säga.

Låt oss recapitulera bakgrundsfaktorer i denna nyhet. Den åttonde november dömdes två

piloter, en ryss och en estnisk, till åtta års fängelse vardera för att olovligen ha landat på flygplatsen i Qurghan Teppa samt för smuggling, då planet i lasten medförde en extra motor som inte fanns i lastförteckningen. Piloterna, som fraktat humanitärt gods åt en rysk firma i Afghanistan och var på väg från Kabul till Moskva, menade att de fått ett muntligt tillstånd av de tadjjikiska luftfartsmyndigheterna att landa i Qurghan Teppa för att tanka. När de sedan vid inflygningen den tolfte mars i år inte fick landningstillstånd var det för sent att vända om och

”Tadzjikistans ekonomi har egentligen aldrig återhämtat sig från den chock som självständigheten från Sovjetunionen innebar”

man valde att fullfölja landningen.

Det ryska utrikesministeriet fördömde domarna och menade att de var politiskt motiverade. Som ett påstått svar på detta började Moskvapolisens godtyckligt arrestera tadjjikiska gästarbetare för att deportera tillbaka dem. Siffrorna hittills på antalet deporterade varierar, men de flesta källor talar om att runt trehundra tadjjiker arresterats och väntar på deportation. Detta på grund av diverse lagbrott. Samtidigt har man från hälsomyndigheternas

sida framfört att man bör överväga att tillfälligt införa ett förbud mot användandet av tadjjikisk arbetskraft på grund av medicinska skäl, då man anser att många av de tadjjikiska gästarbetarna bär på tuberkulos och hiv. Enligt officiella tadjjikiska uppgifter finns det i dag runt 560 000 tadjjikiska gästarbetare i Ryssland, men den inofficiella siffran är närmare en miljon.

Dessa bakgrundsfakta ger upphov till en del frågor. Varför kom domen först nu? Och varför hördes inga ryska protester tidigare? Och varför oroar sig de tadjjikiska myndigheterna så för att ett hundratal arbetare deporteras nu, när de bara utgör en bråkdel av den samlade Rysslandsemigrationen? Ryssland deporterade förra året över 3 000 tadjjiker utan att man väsnades alltför mycket över detta. Nedan följer en tänkbar redogörelse över dessa två huvudspår. Jag kommer först att avhandla några viktiga indicier i relation till det politiska spelet och sidornas vedergällningar, för att sedan avsluta med några tänkbara anledningar till den tadjjikiska administrationens särskilda förhållande till arbetsemigration.

Ryssland och Tadzjikistan har haft ett särskilt strategiskt förhållande sedan Sovjetunionens sammanbrott. En högst ovetenskaplig iakttagelse är att gemene tadjjiks inställning till Sovjetunionen och Ryssland är betydligt mer positiv än vad fallet är i de flesta andra före detta Sovjetrepubliker. Vid Sovjetunionens

sammanbrott fanns det till och med röster som förordade att Tadzjikistan (eller delar av landet) borde bli en rysk satellitstat snarare än en självständig republik. De nära banden efter Sovjetunionens upplösning har bland annat manifesterats genom en påtaglig militär närvaro: ända sedan självständigheten har den (sovjetiska, sedermera ryska) 201:a motoriserade skytte divisionen varit baserad i landet. Detta är den största ryska kontingenten utanför landets gränser, fränsett flottbasen i Sevastopol. Fram till 2005 ansvarade även ryska gränstrupper för den tadjjikiska gränsbevakningen gentemot Afghanistan. Den tadjjik-afghanska gränsen är lång, oländig och tämligen porös, och man uppskattar att en stor del av den afghanska heroinproduktionen smugglas ut den vägen. Sedan de ryska gränstrupperna överlämnade ansvaret till sina tadjjikiska motsvarigheter och enbart ägnar sig åt utbildning av de senare (enligt ett egendomligt bekant mönster) har man genom mer eller mindre diskreta framstötter hos den tadjjikiska ledningen försökt att förstärka sin närvaro vid gränsen. Detta har stött på hårt motstånd i Tadzjikistans huvudstad Dushanbe, enär egen kontroll över det egna territoriets gränser anses vara elementärt för en suverän stat. Moskva å sin sida menar att ett litet land som Tadzjikistan inte kan förväntas klara av de enorma problem det innebär att vara ett av de viktigaste transitländerna för afghansk narkotika. En av de största smuggelvägarna ut från Tadzjikistan mot västvärlden går i sin tur via Ryssland.

Förutom att Ryssland tvingades lämna över ansvaret för gränsbevakningen 2005 så löper även det nuvarande kontraktet för den 201:a divisionens baser ut 2014, och under det senaste året har intensiva förhandlingar förts rörande villkoren för ett förnyande. Ryssland har hittills inte betalat hyra för baserna, och vill inte gärna skapa ett prejudikat genom att ge efter på den punkten. När de bägge länderna

tidigare i höstas offentliggjorde att man kommit överens om ett nytt ramavtal, som ska gälla i åtminstone 49 år, restes många frågetecken kring villkoren i avtalet. Varken den ryske presidenten Medvedev eller Tadzjikistans motsvarighet Rahmon ville avslöja några detaljer. Medvedev meddelade dock att han räknade med att avtalet skulle var klart för att signeras i början av nästa år. Sedan dess har det pågått en offentlig debatt om vad som kan anses vara skäligt betalt för nyttjandet av baserna.

Ryssland menar att närvaron av den 201:a divisionen i Tadzjikistan

det gigantiska vattenkraftsprojektet i Roghun i stället. Projektet ses som livsnödvändigt för den tadjjikiska energiförsörjningen men möts av hårt motstånd från Uzbekistan. Ryssland har tidigare stöttat projektet, som har ett sovjetiskt ursprung, men drog under

”Ryssland och Tadzjikistan har haft ett särskilt strategiskt förhållande sedan Sovjetunionens sammanbrott.”

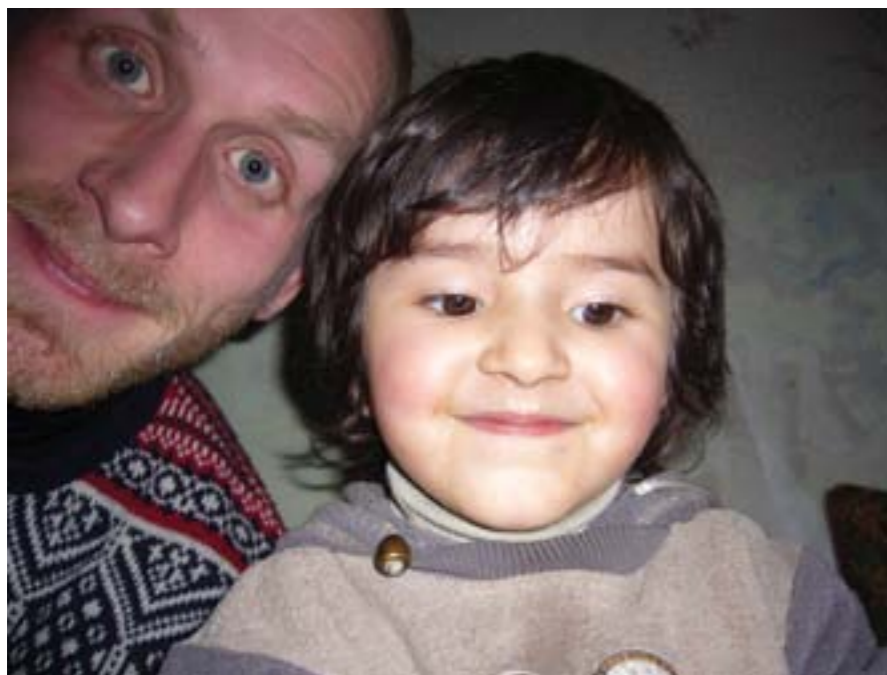

Gränsen mellan Tadzjikistan och Afghanistan är lång och porös. Här en bild från Wakhankorridoren: Tadzjikistan till vänster, Afghanistan till höger.

gynnar tadjjikiska säkerhetsintressen i minst lika hög grad som de ryska, särskilt med tanke på det alltmer instabila Afghanistan. Den tadjjikiska utrikesministern uppger av ryska medier har angett att runt 300 miljoner dollar årligen vore en rimlig summa, något som dock tillbakavisas av det tadjjikiska utrikesministeriet. Ryska bedömare har påpekat att Ryssland betalar mellan 4,5 och 7 miljoner dollar per år för sina baser i Kirgizistan och Azerbajdzjan, och att runt tio miljoner dollar per år vore en rimlig summa. Frågan är dock om inte den tadjjikiska administrationen helst skulle se ett förnyat ryskt stöd till

oklara omständigheter hastigt tillbaka sitt stöd 2007, vilket sedan dess varit en källa till split länderna emellan.

Mot bakgrund av detta spekuleras det i att Dushanbe bestämde sig för att höja insatserna genom en förment politisk rättegång mot piloterna, vilket i sin tur genererade ett omedelbart svar när Ryssland började deportera tadjjikiska gästarbetare som en uppenbart politisk gest, dagarna efter att domen mot piloterna förkunnats. Detta har i sin tur lett till en veritabel pajkastning på hög politisk nivå. En rådgivare till den tadjjikiska administrationen – bäst karakteriserad som en hök – menar i

Vår skribent Oscar Jonsson tillsammans med en ny vän

en intervju den 18 november att man bör överväga att säga upp avtalet rörande de ryska rymdtruppernas rymdövervakningsanläggning Okna utanför Nurek. Denna anläggning anses ha en viktig strategisk betydelse, och inblandade forskare har vunnit flera priser för sitt arbete med anläggningen. Det ryska svaret lät vänta på sig i ett par dagar, när tadjjikisk media förkunnade att ryska myndigheter hotade med att införa ett importstopp på tadjjikiska vegetabilier. Den 21 november meddelade den regionala domstolen i Khatlon att man kommer att granska domen från den lokala domstolen i Qurghan Teppa rörande de dömda piloterna. De senaste turena vid denna artikels författande (den 22 november) kommer säkerligen inte vara de sista.

Tadjjikistans ekonomi har egentligen aldrig återhämtat sig från den chock som självständigheten från Sovjetunionen innebar. Trots att landet var den fattigaste delrepubliken i unionen, så har de köpkraftsjusterade BNP per capitannivåerna sedan självständigheten fortfarande svårt att nå upp till 1990 års nivå. Tadjjikistan är ett mycket fattigt land där nästan två tredjedelar av befolkningen lever under fattigdomsgränsen och en tredjedel inte kan vara säkra på

att få äta sig mätta enligt WFP, FN:s livsmedelsprogram. Lösningen för (de manliga) tadjjikerna stavas arbetsemigration, och då främst till Ryssland. Då de flesta tadjjiker talar ryska och visumkraven har varit låga eller obefintliga arbetar uppemot 85 procent av alla emigranter i Ryssland, ofta under usla arbetsförhållanden som grovjobb på byggarbetsplatser. De transfereringar de skickar hem är livsnödvändiga för den enskildes fortlevnad i Tadjjikistan men även för ekonomin som helhet. Enligt Världsbanken är Tadjjikistan det land i världen som har den högsta andelen transfereringar i relation till BNP.

”Den tadjjikiska regimens mål är dock antagligen ganska klart: att undvika en tadjjikisk vår 2012”

I våras reste jag runt i Tadjjikistan för att genomföra intervjuer om det politiska läget inom ramen för en mindre fältstudie, och jag tror inte jag träffade på någon ung man som inte själv arbetat i Ryssland eller hade familjemedlemmar eller vänner som gjort eller gjorde det. Detta ger att den tadjjikiska administrationen

är helt beroende av transfereringarna för sin politiska överlevnad.

Orsaken till detta är tvådelad. För det första är den tadjjikiska ekonomin beroende av detta kapitalinflöde för att upprätthålla någon typ av köpkraft. Regimen, som ofta beskrivs som genomkorrupt av diplomater, journalister och allehanda experter, är oförmögen att leverera välfärdstjänster i någon större utsträckning och är således beroende av att medborgarna kan klara sitt eget uppehälle i mycket hög utsträckning. För det andra innebär den extrema arbetskraftsutvandringen att underlaget för en utveckling liknande den vi sett under den arabiska våren saknas. De unga arbetslösa, utan hopp om en bättre framtid, finns helt enkelt inte i landet för att kunna kullkasta regeringen eller kasta in landet i ett nytt inbördeskrig. Om de skulle flöda tillbaka in i landet skulle det troligen innebära oroligheter, och i förlängningen möjligtvis att regimen faller. Detta är Ryssland givetvis medvetet om, och anledningen till den uppenbara nervositeten hos den tadjjikiska administrationen, när Ryssland officiellt hotade med att börja repatriera gästarbetare, beror troligen på att Ryssland har politiserat frågan. Så trots att nivåerna på utvisade tadjjiker ännu är relativt låga med alla mått mätt, så kan denna skiftning från att skicka tillbaka tadjjiker med administrativa förevändningar till att göra det med mer politiska förtecken innebära en avgörande vattendelare. Samtidigt ska man dock komma ihåg att den ryska utrikespolitiken gentemot Tadjjikistan sällan är koherent, något som en högt uppsatt akademiker och journalist upplyste mig om under en intervju i våras. Olika delar av utrikes-säkerhets- och underrättelseapparaten kan ha vitt skilda mål och intressen. Den tadjjikiska regimens mål är dock antagligen ganska klart: att undvika en tadjjikisk vår 2012. Kanske kommer vi att få se ett mer kontinuerligt flöde av rapporter från Tadjjikistan i svensk media i framtiden? ●

Civiltolkning – fördelar och fallgropar

Tora Candal läser juristlinjen på Stockholms Universitet och jobbar extra som tolk i Stockholmsområdet. Här berättar hon om sitt arbete och de speciella situationer som hon ibland hamnar i.

Skribent: Tora Candal, TolKS 09/10

När jag kommer till en myndighet för ett tolkuppdrag får jag ofta mycket förvirrad respons. ”Vem är du? Tolk? Det måste ha blivit något fel, vi beställde en daritolk.”

Sedan går en oproportionerligt stor del av mötestiden åt till att förklara vem jag är. Ja, mina blå ögon och ljusa hy till trots, kan jag faktiskt ett av Afghanistans officiella språk. Sedan kan samtalet börja.

Jag presenterar mig på svenska och dari som tolk, opartisk och med tystnadsplikt. Jag förklarar att jag kommer tolka i så kallad jag-form. Därefter återstår det att försöka få den afghanska motparten att faktiskt lyssna på vad jag säger, och inte bara storögt förundras över att jag faktiskt

”Ja, mina blå ögon och ljusa hy till trots, kan jag faktiskt ett av Afghanistans officiella språk. Sedan kan samtalet börja”

har lärt mig hans eller hennes språk. Mitt i mötet händer det ofta att samtalet avbryts av fler nyfikna frågor till mig, om de tidigare svaren bara inte vill gå in: ”Var kommer du egentligen ifrån? Alltså var i Afghanistan?”

Det finns både för- och nackdelar med att vara ett så exotiskt inlag

i myndighetsutövningen. Det händer att för mycket fokus tas från diskussionsämnet. Däremot blir stämningen ofta väldigt varm och trevlig, vilket underlättar resten av samtalet.

Tolkförmedlingen jag jobbar för ringer mig ett par gånger i veckan och erbjuder mig tolkningar. Socialtjänsten, sjukvården och olika boenden är de vanligaste kunderna. Jag får en bra timlön och får betalt för restiden också. Det är på många sätt ett bra extrajobb, men också svårt. Innan en tolkning får jag reda på vem kunden är. Har jag riktig tur får jag också en mer eller mindre informativ etikett på tolkningen, som ”rådgivningssamtal” eller ”möte med handläggare”. När jag en gång lyckades få prata med en av parterna i förväg möttes jag av illa dold irritation: ”Jag förstår inte alls varför du ringer till mig. Varför behöver du veta vad det ska handla om? Om du är tolk ska du väl kunna tolka allting!”

Med min lenaste röst sa jag att jag nog visserligen är tillräckligt kompetent för att sköta en oförberedd tolkning. Jag förklarade att vissa ord och fraser kan vara bra att förbereda innan ett samtal för att det ska flyta på bättre, exempelvis administrativa termer som inte finns i Afghanistan. Efter ett par minuters lirkande fick jag tag i ord som socialsekreterare, familjeterapeut, särskolan, adhd och lindrig utvecklingsstörning. Jag andades ut av lättnad över att jag slapp att oförberedd tolka just

det sista begreppet. Under mitt halvår som tolk i Afghanistan hörde jag nämligen aldrig någon annan benämning än ”efterbliven” och ”sjuk i huvudet” för personer med mental funktionsnedsättning.

”Jag förklarade att vissa ord och fraser kan vara bra att förbereda innan ett samtal för att det ska flyta på bättre, exempelvis administrativa termer som inte finns i Afghanistan.”

Det svåraste för mig med att tolka civilt är att jag måste framstå som helt opartisk. Att inte få prata med någon av parterna varken före eller efter tolkning känns otrevligt och stelt. Ibland är det nödvändigt att helt och fullt acceptera rollen som den lågmälda språkmaskinen i hörnet och glömma bort varje fras man tolkar, så fort den förmedlats alla i rummet.

Slutligen, ett tips till alla daritolkar som känner för att jobba civilt: Socialtjänsten kan uttryckas **اداره خدمات اجتماعي**, men vill du att den afghanska motparten ska förstå, så går det faktiskt bättre med ”susyalen”. ●

Se en film i jul

Under Stockholms tjugioandra internationella filmfestival som hölls den 9-20 november i år visades över 170 filmer från 40 olika länder. Hugin & Munin har de hetaste filmtipsen för militärtolkar.

Skribent: Sara De Geer, TolKS 09/10

I sin nya varma komedi "Vad gör vi nu?" (arabiska, ryska, engelska) lånar en av Libanons mest kända regissörer och skådespelerskor Nadine Lebaki glädje och energi från musikalgenren. Hon lyckas med säker hand kombinera humor med allvar i sin behandling av religionsmotsättningar mellan kristna och muslimska män som håller på att fördärva en by på den libanesiska landsbygden. Byns kvinnor försöker lösa situationen med mycket list, öppenhet och lite hasch.

"Vad gör vi nu?" vann festivalens pris både för bästa manus och musik.

Radu Mihaileanus komedi "The Source" (franska, arabiska) utspelar sig i en liten marockansk by där kvinnorna fått nog. I protest mot att männen vägrar att hjälpa till med det slitsamma arbetet att bära vatten från brunnen inleder kvinnorna en kärleksstrejk som river upp motsättningar i byn.

"The Source" var med och tävlade om Guldpalmen vid filmfestivalen i Cannes 2011.

I Maryam Keshavarzs debutfilm "Förbjuden kärlek" (persiska) förmedlas en ärlig och okritisk insyn i det iranska samhället och familjetraditionen utan provokationssökande tilltag eller moraliska pekpinningar. Att det dessutom skildras genom två frustrerade tonårsflickor i stället för gapiga politiker gör detta lågmälda drama än mer naket, mänskligt och intressant.

"Förbjuden Kärlek" mottog publikens pris vid Sundance Film Festival 2011.

Angelina Nikonovas film "Twilight Portrait" (ryska) handlar om en rysk barnpsykolog och överklasskvinna som attackerats av en grupp poliser och bestämmer sig för att söka hämnd.

I ursprungslandet Ryssland har denna provocerande, mörka thriller framkallat starka reaktioner och väckt frågor kring offermentalitet, feminism och korrupt polisväld. Huvudrollsinnehavaren Sergei Boriskov vann festivalens pris för bästa manliga skådespelare.

Alexander Mindadzes film utspelar sig lördagen den 26 april 1986 i Tjernobyl och handlar om kärnkraftsverksarbetaren Valerij som får nys om en olycka. Under ett laddat dygn i "Innocent Saturday" (ryska) övergår flyktförsök till verklighetsflykt i en skildring av händelsen som förändrade hela världens syn på kärnkraft.

Filmen vann pris för bästa film under filmfestivalen i Bryssel 2011.

Filmtips från styrelsen

Arabiska:

"Yacobians hus" efter boken med samma namn. Handlar om en byggnad i centrala Kairo där hyresgästernas liv speglar många av Egyptens tabun.

"Caramel", en libanesisk film om en skönhetssalong i Beirut där kvinnornas liv skildras.

"The band's visit", en egyptisk orkester ska spela i Palestina men hamnar i Israel. De får spendera en natt i en israelisk by.

Ryska:

"Admiral", en riktig mastodontfilm i samma stil som Doktor Zjivago.

"Brända av solen" (Oscarsbelönad 1994), "Brända av solen 2" (kritikersågad).

"Den ryska arken", en fantastisk kostymfilm, hela filmen utspelar sig i Eremitaget i St Petersburg och samtliga 96 minuter är filmade i en enda, kolossal tagning med hundratals statister.

Persiska/dari:

"Buddha föll av skam", en mångbottnad skildring av Afghanistan. Den sexåriga flickan Bakhtay har bestämt sig för att gå i skolan, och inget ska få stoppa henne.

"Kvinnor utan män" utspelar sig i Iran 1953 och följer fyra kvinnor på flykt undan förtryck. Underbart vackert foto.

"Drottningen och jag" är en svensk dokumentärfilm av den före detta iranska revolutionären Nahid Persson Sarvestani om Farah Diba, shahens hustru.

Den nya Tolkskolan

Eleverna i Tolkskolans korridorer ser lite annorlunda ut i år. Anton Larsson har undersökt vad som förändrats med utbildningen, och vad som förblivit detsamma. Dessutom funderar han kring om marknadsföringen av Tolkskolan når rätt målgrupp, eller ens någon målgrupp alls.

Skribent: Anton Larsson, TolKS 08/09
Foto: Björn Lindgren, TolKS 08/09

På sensommaren 2011 muckade, för sista gången, en kull tolkelever från "gamla" Tolkskolan. Denna ersattes några veckor senare av en ny historisk kull. De nya tolkeleverna är historiska av den anledningen att de utgör den första kullen i sitt slag i det nya yrkesförsvaret. På Tolkskolan har arbetet med att introducera det nya frivilligsystemet pågått under en tid, med en successiv tillämpning av kontraktsanställningar av nymuckade tolkelever. De nyinryckta tolkeleverna utbildas nu till specialistofficerare i reserven, en position som i sin militära förkortning uttrycks SOU/R. En sådan genomgripande förändring väcker givetvis vissa frågor. Kommer utbildningens innehåll att förändras? Vilka kommer att söka sig till Tolkskolan, och varför? Hur ska Tolkskolan i framtiden sköta

rekryteringen av dess militärtolkar? Denna artikel är tänkt att utgöra en beskrivning av militärtolkutbildningen som den ser ut i dag och vad detta innebär, alternativt kommer att innebära, för framtiden. Hur ser då den nya utbildningen egentligen ut? På ytan har inte mycket förändrats. Sedan värnpliktskullen 09/10 går tolkeleverna korridorerna

”Något som utmärker årets utbildning, vid sidan av dess rent faktiska karaktär, är även de elever som utbildas”

fram och tillbaka klädda i grön uniform. Eleverna huserar fortfarande i byggnad 56 och avnjuter sina måltider i soldatmatsalen, på samma sätt som tidigare år. Fredagsproven finns kvar och gloslapparna likaså. Den centrala skillnaden ligger i det faktum att utbildningen numera är en specialistofficersutbildning, efter vilken eleverna förväntas skriva på ett så kallat reservofficerskontrakt om fortsatt tjänstgöring i Försvarsmakten. FM UndSäkC:s egen jobbbanners påpekar att en reservofficersanställning medför tjänstgöringsskyldighet, med vilket menas tjänstgöring i utlandet. I samma annons medger de samtidigt att ”insatsorganisationens behov av språkkompetens är styrande för [...] tjänstgöring”. Det förutsätter alltså att det skall finnas en insats att åka på för att den kontraktsanställda skall få skickas till utlandet, vilket är fullt logiskt.

Något som utmärker årets utbildning, vid sidan av dess rent faktiska karaktär, är även de elever som utbildas. Emedan tidigare årskurser varit förhållandevis likritade vad gäller ålder, bakgrund och geografisk hemvist (med få norrlänningar eller närkingar), finns det i den nyinryckta årskursen en betydlig spridning. Detta är en spridning inte bara vad avser ålder, utan även akademisk och yrkesmässig bakgrund. Tidigare årskullar har, som bekant, till största del utgjorts

av ungdomar direkt komma från gymnasiet. I vissa fall kan de ha tagit ett sabbatsår, i andra fall kan de redan ha påbörjat en universitetsutbildning, men spridningen hämmades effektivt av värnplikten och mönstringen. Därmed var tolkskolan den första kontakten som de flesta fick med Försvarsmakten. (Undantagna detta var givetvis de tappra fallskärmsjägare som genom åren känt att örnmarschen inte varit utmaning nog och därmed sökt sig till Tolkskolan.) Denna klassiska grupp tolkelever finns förvisso fortfarande kvar och representeras bland annat av Marie. Hon valde att söka sig till Tolkskolan en kort tid efter det att hon tog studenten och efter att ha tillbringat en tid i Schweiz som au pair. I den nyinryckta årskursen finner Marie också att hennes raka motsats kommit att bli representerad på Tolkskolan. Martin är en av flera nyblivna tolkelever som har en tidigare erfarenhet som anställd i Försvarsmakten. Efter att gjort värnplikten, studerat och arbetat i den privata sektorn sökte sig Martin till Försvarsmakten och valde därefter att ansöka till SOU/R på Tolkskolan.

Ytterligare en fråga som är värd att ställa är huruvida tolkutbildningens nya karaktär har påverkat anledningarna till varför eleverna har sökt sig till Tolkskolan. Givetvis vore det synd att hävda att samtliga tidigare tolkelever alla har sökt av en och samma anledning. Det låter vi därför vara osagt. Vad vi inte låter vara osagt är att Maries intresse väcktes medan Tolkskolan fortfarande var en värnpliktsutbildning. Hon har dock med tiden kommit att känna sig mer och mer tilltalad av tanken på att arbeta som militärtolk, med allt vad det innebär. Martin å sin sida ser Tolkskolan som en gedigen utbildning och ser den, vid sidan av en möjlighet att tjänstgöra som militärtolk, även som en chans att öppna fler dörrar för en vidare karriär

inom Försvarsmakten.

En annan fråga som är nära knuten till elevunderlaget är frågan om marknadsföring. Detta är förmodligen en av Tolkskolans största utmaningar för den närmaste framtiden. Nu

”Vad som faktiskt har förändrats är dock inte småpotatis.”

när värnplikten har avskaffats har skolan inte längre ett pliktverk och mönstringsförrättare att sätta sin tillit till. I stället måste man själva försöka nå ut med information om skolan och dess utbildning och göra den så attraktiv som möjligt. Detta har hittills gjorts med bristande framgång. Långt ifrån alla utbildningsplatser för det nuvarande läsåret har fyllts och detta utgör bara ett led i en nedåtgående trend som har pågått i några års tid. Denne skribent har hittills inte stött på någon marknadsföring från Tolkskolan, som han inte själv har letat upp. Lite finns att läsa på Försvarsmaktens webbplats (www.forsvarsmakten.se), under flikarna Förband och förmågor > Centrum > Försvarsmaktens Underrättelse- och Säkerhetscentrum. Där publiceras bland annat nyheter från Tolkskolan och, då detta är aktuellt, jobbbanners för den nya utbildningen. I denna jobbbanners, undagömd långt in på en hemsida som inte frekvent besöks av allmänheten, kan man

”Sedan värnpliktskullen 09/10 går tolkeleverna korridorerna fram och tillbaka klädda i grön uniform”

alltså läsa om vad det innebär att vara militärtolk. Själva annonsen i sig är dock förhållandevis utförlig, men frågan är om den gör särskilt stor nytta. För de försvarsmaktsanställda som skulle vilja vidareutbilda sig till militärtolkar och som redan är förtrogna med FM UndSäkC och SOU/R-utbildningar torde annonsen kunna tjäna ett visst upplysnings syfte. Vad som troligen skulle kunna avskräcka denna urvalsgrupp vore snarare problemet att kombinera ett eventuellt familjeliv med de hårda och intensiva språkstudierna. Detta är dock en helt annan, betydligt mer svårlöst, fråga som vi får tillåta oss att diskutera en annan gång. Sammanfattningsvis kan vi alltså konstatera att trots att utbildningen vid Tolkskolan har förändrats så består mycket av det som vi tidigare elever har lärt oss att älska och hata. Vad som faktiskt har förändrats är dock inte småpotatis. Det nya yrkesförsvaret medför att utbildningen har blivit en specialistofficersutbildning, med en underförstådd tjänstgöringsplikt efter genomförd utbildning. Den nya utbildningen har också medfört att elevunderlaget har fått en historiskt stor spridning avseende allt från ålder och utbildning till tidigare militär erfarenhet. Bestående är dock den geografiska koncentrationen med bristande representation från till exempel Norrland och Örebro Län. Förändringarna har även medfört nya utmaningar för Tolkskolan, i synnerhet att nå ut med information till den klassiska elevgruppen och att förmå försvarsmaktsanställda att hänge sig åt de intensiva och tidskrävande studierna. Denne skribent har dock märkt, under sina besök på Tolkskolan, en vilja hos ledningen att gå framåt och ett driv att förändras med tiderna. Förändringarna må ta sin tid innan skolan helt har hittat rätt i den nya Försvarsmakten, men de är på god väg ditåt och denne skribent följer utvecklingen med spänning. ●

Gaza är inte den vackraste av städer

Gazaremsan figurerar ofta i våra nyheter, men hur är det egentligen att passera mellan Israel och Palestina? Ulrika Nandorf vet. Hon arbetar som vicekonsul på ambassaden i Jerusalem, och hugger i där det behövs. Just nu håller hon till exempel på att ta lastbilskörkort för att kunna köra de bepansrade jeepar som man använder.

Text och foto: Ulrika Nandorf, TolKS 09/10

Mitt första egentliga möte med Gaza ägde rum en mulen vårdag i mars, i Stockholm. Jag skulle träffa min mamma, och hon hade föreslagit att vi skulle äta lunch på Medelhavsmuseet i Stockholm. Innan vi gick upp för trapporna till Bagdad Café smet jag in i den tillfälliga utställningen. I rummet utanför själva utställningshallen hängde en dikt på arabiska. Dikten handlade om Gaza. Det var en dikt av den palestinske poeten och författaren Mahmoud Darwish. Det var en fotoutställning om Gaza.

Lite mer än ett halvår senare står jag för första gången i vänthallen vid den enda öppna israeliska gränsövergången mot Gaza. Klockan är förmodligen strax efter åtta på morgonen, men solen gassar redan över den lilla grusplanen utanför. Längre bort längs den dåligt underhållna as-

faltsvägen står rad efter rad av något slags israeliskt pansarskyttefordon. Ovanför mig på den klarblå himlen svävar en stor vit ballong, en sådan som israelerna använder för att övervaka Gaza från luften. Billigare än både helikopter och stridsflyg.

Sedan min första resa till Gaza har det blivit fler. Kvällen innan har jag alltid svårt att sova och ligger och vrider mig i sängen. Har jag glömt packa något väsentligt? Alla telefoner laddade? Vatten? Skottsäkra västar? Ett antal ”tänk om” snurrar genom huvudet. Det händer otrevliga saker emellanåt. Som den italienske hjälparbetaren som kidnappades av islamistiska salafister i våras, torterades till döds och dumpades i en väggen. Eller något så vardagligt som ett israeliskt flyganfall. Eller bara en trafikolycka.

Men så fort jag är på väg är det

lugnt. Det är något särskilt med tidiga mornar. Ofta åker vi mellan 6 och halv 7 för att undvika trafiken och vara vid Eretz när gränsövergången öppnar klockan 8. Efter en halvtimme av krångel och missförstånd är vi vanligtvis inne. Det där med ”inne” är något som i princip alltid orsakar förvirring. Jag tänker instinktivt att jag är på väg in i Gaza. Så på den enkla frågan ”in eller ut?” vid passkontrollen svarar jag oftast utan att tänka mig för ”in”. Vilket är fel svar. För den israeliska personalen bakom disken är det ut som gäller. Ut ur Israel. Utresan ger stora rektangulära stämplat i passet som kommer förlänga min väntan vid passkontrollen på Ben Gurion nästa gång jag ska flyga till Sverige.

”Hiyye maSriyye! (Hon är egyptiska!) är den vanliga reaktionen. Sen kommer alla de vanliga frågorna om varför man pratar arabiska”

Innanför alla murar, grindar, betongsuggor och taggtrådsstängsel breder ett ingenmansland ut sig. En säkerhetszon framför den flera meter höga muren med taggtråd på toppen som utgör gränsen. Gränsen mot Israel. Med jämna avstånd sitter kulsprutor utplacerade. Så vitt jag kan förstå måste de vara fjärrstyrda.

Det händer ganska ofta att man hör skottlossning från gränsen när någon eller något kommer för nära. Ibland är det barn. Barnen letar ofta bland soporna som breder ut sig efter vadsomhelst som kan tänkas vara användbart.

Hela stadsdelar i Gaza stad och de andra tätorterna på Gazaremsan utgörs av flyktingläger. Inte tätläger som i de bilder man kan se från Afrika. Stora vita tält med hjälporganisationens logga på. Det här är små hus, närmast skjul av betong och korrugerad plåt. Det mest påtagliga är trängseln. Bor man i lägret har man flyktingstatus och rätt till stöd från FN. Att flytta från lägret blir för många en omöjlighet. För några år sedan var så många som 80% av

Gazas invånare direkt beroende av humanitärt stöd för att klara vardagen. Situationen har knappast förändrats.

Mycket av de konsumtionsvaror man hittar i Gaza har inte kommit med de begränsade laster av extremt kontrollerat gods som israeliska myndigheter släpper in genom sina gränsövergångar. Det mesta går att få tag på, förutsatt att man kan betala för sig, genom den så kallade ”tunnelekonomin”. Genom tunnarna under gränsen mot Egypten, vid Rafah, kommer allt mellan himmel och jord. Stadsjeepar, badkar, vapen, kläder, telefoner, byggnadsmaterial, cigaretter, diesel och mycket mer. Allt ”beskattas” förstås av Hamas som gör en nätt liten vinst på kuppen. Den som inte betalar får sin tunnel beslagtagna.

En av de vägar vi oftast kör på går längs stranden till Medelhavet, som är precis lika blått och lika glittrande här som vid de europeiska badorterna på andra sidan havet. Eller i Tel Aviv för den delen, några mil längre norrut. Kontrasterna är emellertid enorma. Lite söder om den egentliga stadskärnan i Gaza stad ligger Beach camp. Ett av flera flyktingläger som i dag mer eller mindre har förvandlats till en stadsdel. Vägen går på en hög bank,

mellan havet och husen. Mot havet avgränsas vägen av ett gammalt staket av järnrör. På detta hänger alltid sängkläder och madrasser på tork. En dag frågade jag en av mina lokalanställda kollegor varför de alltid hängde där. ”Det är sen kriget” blir svaret. Jag tittar oförstående på henne, och hon tillägger: ”Barnen blev sängvätare under kriget, de kissar på sig på natten, för det var då israelerna kom”.

”Kriget” är i detta sammanhang den operation som israelerna kallade ”gjutet bly” och ägde rum vid årsskiftet 2008/2009. Som så ofta råder

”Genom tunnarna under gränsen mot Egypten, vid Rafah, kommer allt mellan himmel och jord”

det oenighet om antalet dödsoffer, och framförallt civila dödsoffer. Siffrorna som nämns brukar vara mellan 1 150 och 1 400 palestinier. Många tusen blev hemlösa då den materiella förödelsen var mycket omfattande. Lika många fick sina möjligheter till försörjning raserade. Många, liksom barnen som kissar på sig, lider fortfarande.

Den ammunition innehållande vit fosfor som israeliska styrkor använde i tätbefolkade områden har varit mycket omskriven. När vit fosfor kommer i kontakt med huden bränner den sig igenom lager efter lager av vävnad tills den når benet eller till dess att syretillförseln stryps. Om sedan syre tillförs igen startar processen på nytt. Enda sättet att stoppa brännskadan från att utvidgas är att kirurgiskt avlägsna den vita fosfor. Kemiska substanser som frigörs när fosfor når inre vävnadslager kan på kort tid leda till organkollaps, vilket gör att även förhållandevis små brännskador kan

vara livshotande.

Gazaborna är både väldigt trevliga och gästvänliga, jag känner mig alltid välkommen. Jag har pratat med många chaufförer och receptionister över åtskilliga koppar Shainana (te med mynta) och grumligt arabiskt kaffe med kardemumma. Min arabiska är fortfarande lite blyg emellanåt, men när den väl tittar fram väcker den ofta stor förvåning och munterhet. ”Hiyye maSriyye!” (Hon är egyptiska!) är den vanliga reaktionen. Sen kommer alla de vanliga frågorna om varför man pratar arabiska. Efterhand har egyptiska uttryck ersatts av sina palestinska motsvarigheter i min arabiska. Trots det tycker jag fortfarande ofta att det är lättare att prata med Gazabor. Deras dialekt är ofta mer lik den egyptiska, som fortfarande känns som ”min” dialekt. Framförallt verben framstår som lite hopknycklade i Jerusalem-dialekten för den som har egyptiskan som utgångspunkt.

På vägen ut ur Gaza ska man igenom två check-points innan man äntligen får köra den smala vägen med dubbla bommar fram mot de elektrifierade grindarna. Mina lokalanställda kollegor måste gå i gången av hönsnät som löper bredvid vägen och får inte åka med mig i bilen. Det betyder att jag emellanåt är ensam när jag efter flera grindar och bommar stannar på avsedd plats och stänger av motorn. Inifrån bilen iakttar jag israelerna när de gömmer sig bakom ett betongvärm och sticker fram varsin Uzi. Just då har jag alltid en klump i magen, och jag är glad att bilen är bepansrad. Efter att utsidan av bilen blivit ordentligt genomsniffad av en ung och skranglig schäfer blir det fler stämplat i passen, runda den här gången, och ytterligare ett fel svar på ”in eller ut?” innan vi lämnar både spaningsballonger, pansarskyttefordon och elektrifierade staket bakom oss och rullar ut på vägen tillbaka till Jerusalem. Bort från Mahmoud Darwishs minerade apelsiner. ●

Rum för synonymer

Skribent: Magnus Dahnberg

En översättare behöver vara försedd med ett ordentligt förråd av synonymer, brukade Juliána Jachniná hävda. Hon var en av de mer framstående översättarna till ryska av svensk och fransk skönlitteratur och ledde under några år ett återkommande seminarium vid den svenska ambassaden i Moskva för yngre ryska översättare från svenska språket. Variation, nyansskänslighet och frihet i uttrycket behöver översättaren – och grunden för detta är det egna, personliga lexikonet, alltså ordförrådet, som utvecklas och kompletteras under översättargärningens gång, sade hon till seminariedeltagarna.

Ja, så långt Juliana Jakovlevna, salig i åminnelse. Variation i uttrycket är något som exempelvis redaktörer och språkgranskare, inte minst ryska sådana, gärna vill att en text

skall uppvisa – översatt eller inte. Rysslands utrikesminister benämner man i en och samma tidningsartikel inte gärna министр иностранных дел Российской Федерации varenda gång man skall omnämna honom,

”Även i den dagliga språkanvändningen, skriftlig eller muntlig, finns det skäl att beväpnas sig med synonymer och ordgrannar.”

för då kan den ryske läsaren lätt uppfatta texten som lite tjugig eller enahanda. Skribenten varierar i stället med uttryck som руководитель российского МИДа eller глава

отечественной дипломатии. Man använder synonymer, uttryck med likartad betydelse, som kanske väcker lite olika associationer hos läsaren, men som – i fallet med ministern åtminstone – syftar på en och samma företeelse.

Även i den dagliga språkanvändningen, skriftlig eller muntlig, finns det skäl att beväpnas sig med synonymer och ordgrannar. Ta det ryska ordet комната, rum. Utan att vilja hemfalla åt en alltför långtgående generalisering vågar jag nog påstå att detta är det allra vanligaste uttryck på ryska, som rysktalande svenskar använder för att beteckna någon typ av avgränsat område inne i en byggnad. Och ändå finns det en hel rad med variationsmöjligheter, där de alternativa orden i åtskilliga fall passar mycket bättre än just комната. Ett hotellrum är ett rum, ett klassrum är en класс, ett mottagningsrum en приемная

och ett arbetsrum ett кабинет. Det sistnämnda ordet, кабинет, används också om specialutrustade klassrum såsom кабинет рисования, bildsal (teckningssal), eller кабинет химии, kemisal. Och läkarens undersökningsrum är ett кабинет det också. Googla på кабинет врача så ser ni.

Är då ändå ordet комната det så att säga neutrala eller samlande ryska ordet för rum? Ja och nej. Om vi lite hastigt definierar rum som en av väggar, tak och dörrar avgränsad lokalitet inne i en byggnad, så kan комната passa bra som övergripande benämning. En annan utmärkt, övergripande benämning är помещение, utrymme, lokal, även om en sådan kan bestå av flera avgränsade lokaliteter. Också hotellrummet kan ju kanske vara en svit och bestå av två eller flera ... ja, rum, och kan då på ryska kallas номер из двух (tre etc) комнат, eller двухкомнатный (trekomnatный etc) номер. Eller så kallas sviten för люкс så att ordet комната inte behövs då heller.

Kanske, om jag får spekulera och tänka högt en stund, beror den överanvändning av комната som jag tycker mig iakta hos rysktalande svenskar på följande fenomen – vi fortsätter med exemplet om vad man benämner sitt nattläger på ett hotell: man har i bakhuvudet att ordet номер motsvarar uttrycket *hotellrum*, alltså ett – på svenska – längre, mer informationstyngt och mer specificerande uttryck än bara ordet *rum*. Och så vet man att det enkla *rum* motsvaras av ordet комната på ryska. På svenska verkar det onödigt att tjata om sitt *hotellrum* när man redan befinner sig på hotellet och omgivningen förstår vilken sorts rum som avses – alltså säger man att man går upp på sitt *rum* (snarare än på sitt *hotellrum*), att våra *rum* (snarare än våra *hotellrum*) ligger på samma våning etcetera. Och så försöker man – mer eller mindre medvetet – att flytta över detta språkbruk på ryska så att varje svenskt *rum* blir ett комната.

SPRÅKSPALT

Och det är då språkbruket blir mindre idiomatiskt – jo, för den ryska modersmålsstälaren har i stället номер som sitt förstahandsval i motsvarande situation: иду в номер, наши с вами номера на одном этаже för att använda exemplen ovan.

På motsvarande sätt blir det med andra rum: förstahandsvalet för slöjdsalen på ryska är кабинет труда, snarare än något annat.

”Innan vi tappar bort oss i det krökta rummet (искривленное пространство) eller bland svarta hål (черные дыры) skyndar vi oss att återgå till mer jordnära företeelser”

Förstahandsvalet för klassrummet blir класс eller, för all del, классная комната. Och så vidare. Enbart комната kan lätt ge associationer till något slags hemmiljö.

När det gäller andra betydelser av ordet *rum* kan det förstås hända att комната inte ens kommer i närheten av att passa in på ryska. *Det finns inte rum för mina böcker* – нет места для моих книг, мои книги не поместятся. (Varför jag nu valde just detta med böcker som exempel kan man fundera över – men när såväl familjen som arbetsplatsen är bokälskande ligger det nära till hands.) *Här får vi inte rum* – здесь мы не поместимся. Och om vi talar om begreppen *tid och rum* bör vi på ryska använda uttrycket время

и пространство. Inte помещение, och absolut inte комната (tid och vardagsrum, liksom). Inom fysiken har man som bekant kopplat ihop dessa båda begrepp till *rumtid*, med tanken att det som finns i rummet också måste finnas i tiden, åtminstone under någon liten tid, annars finns det inte alls. Detta medan tiden inte kan finnas utanför rummet, för då finns det så att säga ingen som tiden kan gå hos. Denna rumtid, hur som helst, kallas på ryska på motsvarande sätt пространство-время.

Innan vi tappar bort oss i det krökta rummet (искривленное пространство) eller bland svarta hål (черные дыры) skyndar vi oss att återgå till mer jordnära företeelser – och avslutar med ytterligare några synonymtips. *Вухор* kan visst heta брюки (genitiv брюк), men mest när det handlar om kostymvухор och lite striktare plagg. Använd gärna också штаны (genitiv штанов), som är ledigare stil såväl språkligt som konfektionsmässigt. Och är byxorna heter de джинсы, och är de shorts heter de шорты. Förstahandsvalet igen. *Tröjan* blir lätt slentrianmässigt en свитер på ryska, men det behöver den inte tvunget bli. En свитер är en rätt rejäl tröja, långärmad och varm, som vi har varit inne på i en tidigare språkspalt. Glöm inte att också ibland benämna tröjan майка eller футболка (T-tröja, kortärmad tröja), eller водолазка (polotröja). Och свитер är *inte* någon övergripande benämning för dessa plagg, på det sätt som *tröja* är på svenska.

Lycka till med synonymerna!

DARE YOURSELF

ORIFLAME'S GLOBAL SUMMER INTERNSHIP PROGRAM

offers you the possibility to get a taste of the real world and challenge yourself in one of the world's fastest-growing cosmetics companies characterized by an entrepreneurial and passionate spirit – where you can truly make a difference and add real value.

As an intern, you will lead an international, tailor-made and highly advanced project in one of our regions (Asia, LA, EMEA and CIS & Baltics) or at our Group Support Office in Stockholm. Whether you are conducting a market feasibility study in Asia by analyzing the C&T market potential or leading an important project at the GSO in Stockholm, we will guarantee a high level of responsibility and real hands-on experience. You will report directly to top management and receive guidance from a senior mentor.

We expect you to have exceptional drive, extraordinary passion and always deliver above expectation. You are charismatic and outgoing with the ability to make an impact on the people you meet. International experience and fluency in languages other than English are highly desirable.

In return, we can offer you a uniquely challenging and fun internship with the opportunity for outstanding personal growth. You will receive invaluable exposure to situations in which you have to trust your own ability and use your creativity to solve problems.

The program stretches over 8-10 weeks with projects within Sales, Marketing, Supply, HR, IT and Finance.

For more information and to apply, please visit our website
www.oriflame.com

